

Minimalne podatki maksymalna poufność

Łatwe i poufne rejestrowanie spółek cudzoziemcom; korzystne zwolnienia i ulgi podatkowe bądź niskie podatki. Takich rajów na świecie jest jeszcze sporo.

Raje podatkowe to modna, a zarazem często kontrowersyjna tematyka. Z uwagi na wysokie obciążenia podatkowe, interesującym rozwiązaniem wydaje się przenoszenie części opodatkowanej aktywności do państw o bardzo niskich podatkach i rozbudowanych regulacjach prawnych dotyczących tajemnicy bankowej – tak zwanych rajów podatkowych bądź, z angielskiego, offshore. Z drugiej strony, raje podatkowe atakuje się z uwagi na domniemane zaangażowanie w praktyki prania brudnych pieniędzy, czy też nielegalnego uchylania się od podatków.

RODZAJE RAJÓW PODATKOWYCH

Można wyróżnić kilka grup rajów podatkowych. Pierwsza z nich to państwa, które umożliwiają łatwe i poufne rejestrowanie spółek cudzoziemcom i nie

pobierają od nich podatku dochodowego (w ogóle bądź wobec spółek, które nie prowadzą lokalnej działalności gospodarczej w raju podatkowym). Państwa te charakteryzują również minimalne wymogi co do rachunkowości i sprawozdawczości spółek. Największym tego rodzaju „rajem korporacyjnym” jest stan Delaware w Stanach Zjednoczonych. Jeśli właściciele spółki z siedzibą w Delaware nie są obywatelami amerykańskimi ani posiadaczami zielonej karty, a spółka nie prowadzi działalności gospodarczej na terenie USA, to jest ona również zwolniona z podatku dochodowego w Stanach Zjednoczonych. Do tej grupy rajów podatkowych należy również szereg innych terytoriów, choć nie zawsze są one równie wiarygodne i stabilne, jak Delaware, m.in. Wyspy Cooka, Hongkong, Wyspy Marshalla, Mauritius, Panama, Samoa czy Seszele.

Druga grupa państw to kraje, które co do zasady stosują podatek dochodowy, zarówno wobec podmiotów krajowych, jak i zagranicznych, ale oferują korzystne zwolnienia albo ulgi dla konkretnych formuł działalności. Praktycznie każde państwo świata bywa tego rodzaju „rajem podatkowym” dla pewnych rodzajów działalności. Istnieją takie formy operacji gospodarczych, które w Polsce pozwalają obliczyć podatek dochodowy w bardzo korzystnej formule. Przykładowo, szereg specjalistycznych w tej tematyce stron internetowych wskazuje Polskę jako raj podatkowy, podkreślając np. fakt istnienia specjalnych stref ekonomicznych.

Polski fiskus dostrzeża to, że firmy szukają sposobu na podatkową optymalizację z wykorzystaniem rajów podatkowych. I stara się to utrudnić.

JAK STRACIĆ W RAJU

Polska spółka X zajmuje się eksportem towaru Y poza teren Unii Europejskiej, np. na Ukrainę. Z każdego 200 zł przychodu, 100 zł to czysty zysk, co oznacza wysoki podatek dochodowy. Prezes X wpada na pomysł, aby założyć w Andorze spółkę udzielającą spółce X konsultacji w zakresie zasad prowadzenia biznesu. W ten sposób zamiast wykazywać 200 zł przychodu, w tym 100 kosztów i 100 zł zysku, spółka X wykaże 100 zł dotychczasowych kosztów, 95 zł kosztów z tytułu doradztwa spółki z Andory (czyli dodatkowych kosztów) oraz 10 zł zysku. Jest to klasyczny przykład nieudanej optymalizacji podatkowej, dokonanej bez pomocy kompetentnych specjalistów. Warto bowiem wiedzieć, że podatnicy, jeśli nie mają na terytorium naszego kraju siedziby lub zarządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu od dochodów, które osiągają na terytorium Polski, jest to tzw. ograniczony obowiązek podatkowy. Zarejestrowanie spółki „doradczej” w Andorze nie spełnia swojego celu, jeśli osiąga ona dochody na terytorium Polski. Co gorsza, w takim wypadku polski podmiot występuje w roli płatnika podatku dochodowego, a więc jest odpowiedzialny za pobranie podatku w wysokości 20 proc. dochodu. Dodatkowo

Trzecia grupa państw to kraje, które mają korzystne umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz stosują bardzo umiarkowane stawki podatkowe. Do grupy tej należą m.in. Cypr czy Luksemburg.

Z praktycznego punktu widzenia, szukając państwa odpowiedniego dla danego modelu biznesowego przy optymalizacji podatkowej, należy spojrzeć na kryterium funkcjonalne, czyli na jakich cechach nowo utworzonego podmiotu danemu przedsiębiorcy zależy.

INNE KORZYŚCI

Wiele rajów podatkowych to światowi liderzy w dziedzinie rozwoju prawa handlowego. Oferują wyjątkowo przemyślane, elastyczne formuły działalności, które są niedostępne dla spółek rejestrowanych pod rządami polskiego kodeksu spółek

RAJE UTRACONE

KRAJE UZNAWANE PRZEZ POLSKIEGO FISKUSA ZA RAJE PODATKOWE

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób prawnych oraz dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych określa listę rajów podatkowych. Wobec firm zarejestrowanych w takich krajach stosuje się przepisy utrudniające lub wręcz uniemożliwiające budowanie tzw. wehikułów korporacyjnych, czyli rozwiązań służących unikaniu płacenia podatków. Na polskiej czarnej liście znalazły się (porządek alfabetyczny):

- 6 **Europa:** Andora, Gibraltar, Guernsey, Jersey, Liechtenstein, Man oraz Monako
- 6 **Azja i Afryka:** Bahrajn, Hongkong, Liberia oraz Makau
- 6 **Ameryka Środkowa i Południowa:** Belize oraz Panama
- 6 **Wyspy Oceanu Indyjskiego:** Malediwy, Mauritius oraz Seszele
- 6 **Wyspy Pacyfiku:** Nauru, Niezależne Państwo Samoa, Niue, Tonga, Vanuatu, Wyspy Cooka oraz Wyspy Marshalla
- 6 **Wyspy Morza Karaibskiego:** Amerykańskie Wyspy Dziewicze, Anguilla, Antigua i Barbuda, Antyle Holenderskie, Aruba, Bahamy, Barbados, Bermudy, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Dominika, Grenada, Kajmany, Monserrat, Saint Kitts i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny oraz Turks i Caicos

handlowych (np. możliwość zasiadania osób prawnych w zarządzie spółki, możliwość odbywania walnych zgromadzeń poza granicami kraju, możliwość przeniesienia działalności do innej jurysdykcji). Istnieją też pewne typy osób prawnych, nieznanie prawu polskiemu, które oferują inwestorom bardzo ciekawe możliwości (np. Private Interest Foundation prawa Panamy, Stichting Particulier Fonds prawa Antyli Holenderskich, czy też, będąca formą pośrednią między spółką a fundacją, Multiform Foundation prawa Nevis).

Po drugie, tak zwane raje podatkowe bardzo poważnie podchodzą do wolności obywatelskich, takich jak choćby prawo do prywatności. Wiele z tych państw to światowi liderzy w dziedzinie ochrony tajemnicy bankowej i tajemnicy adwokackiej, co daje klientom pewność, że np. ich

prywatne pożyczki nie będą omawiane publicznie.

Po trzecie, wiele rajów podatkowych oferuje konstrukcje prawne, które mogą służyć ochronie majątku przed przyszłymi wierzycielami. Są to konstrukcje, które umożliwiają przekazywanie majątku z pokolenia na pokolenie bez ryzyka, że majątek zniknie na skutek pojedynczych, nieprzewidzianych zdarzeń biznesowych, albo że ulegnie rozdrobieniu między licznych spadkobierców. Wystarczy spojrzeć na listę najbogatszych Polaków z 1990 r. i porównać ją z aktualnym zestawieniem. Pokrywa się stosunkowo niewielka liczba nazwisk, co pokazuje, jak ulotną rzeczą może być majątek, którego odpowiednio się nie zabezpieczy przed nieoczekiwanymi „zwrotami akcji”. To kolejny powód, z uwagi na który warto zwrócić uwagę

na możliwość tworzenia offshore'owych wehikułów korporacyjnych.

NA CO NALEŻY UWAGAĆ?

Wbrew obiegowemu mniemaniu, nie wystarczy „założenie spółki” w pierwszym lepszym rajku podatkowym, aby uniknąć polskiego podatku dochodowego. Z pewnymi wyjątkami, podatnicy, którzy nie mają na terytorium Polski siedziby lub zarządu, i tak podlegają obowiązkowi podatkowemu od dochodów, które osiągają na terytorium Polski. Również w przypadku osoby fizycznej „przeniesienie dochodów” nie jest wystarczające, ponieważ osoby fizyczne zamieszkujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów), bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów.

Ponadto, wykorzystując w obrocie krajowym podmioty mające siedzibę w rajku podatkowym należy wziąć pod uwagę negatywne konsekwencje, jakie może wiązać z tym faktem lokalne prawo podatkowe (w Polsce konsekwencje takie występują w przypadku państw i terytoriów wskazanych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie określenia krajów i terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową dla celów podatku dochodowego od osób prawnych oraz dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych).

MNIEJ ALBO WCALE

Raje podatkowe nie są cudownym panaceum na obciążenia podatkowe, jednak istnieje szereg konstrukcji, dzięki którym zaangażowanie spółek offshore'owych pozwala zmniejszyć obciążenia podatkowe albo wręcz powoduje ich likwidację. Publiczne omawianie ich miałyby się jednak z celem. Obowiązuje tu stara zasada mistrza Lao-tsy: „Ci którzy wiedzą, nie mówią – a Ci, którzy mówią, nie wiedzą”.

Niektóre z tych konstrukcji mają charakter bardzo złożony, inne są zaskakująco proste. W pewnych wypadkach dzięki zamianie kilku słów w treści umowy można radykalnie zmienić jej skutki podatkowe. Dlatego zawsze warto zweryfikować, czy zyskowna transakcja nie może zostać zoptymalizowana podatkowo.

CO DAJĄ RAJE?

Niektóre typy osób prawnych z rajów podatkowych mogą pozwolić na:

- 6 zwolnienie z podatku dochodowego oraz podatku od towarów i usług pobieranych w miejscu siedziby spółki (co, niestety, nie wyklucza opodatkowania w miejscu osiągnięcia dochodu/dokonania obrotu);
- 6 brak obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych;
- 6 brak obowiązku przedkładania sprawozdań finansowych organom administracji państwowej;
- 6 możliwość powoływania osób prawnych do zarządu;
- 6 możliwość odbywania posiedzeń zarządu poza granicami państwa macierzystego;
- 6 brak jest obowiązku ujawnienia udziałowców w oficjalnym rejestrze;
- 6 udziały w spółce na okaziciela.

GAMBIT MALTAŃSKI

Sposobem na optymalizację podatkową może być metoda polegająca na wykorzystaniu maltańskiej spółki wypłacającej dywidendę nierezydentom. ITC (International Trading Company, Międzynarodowa Spółka Handlowa) to szczególny rodzaj spółki, jaką można zarejestrować na Malcie. Ta forma prawna przedsiębiorstwa jest opodatkowana tamtejszym standardowym podatkiem dochodowym w wysokości 35 proc. Jednakże udziałowiec nie będący rezydentem (mieszkańcem Malty) płaci podatek od dywidendy w wysokości 27,5 proc., mając możliwość otrzymania zwrotu różnicy między tymi składkami. Następnie może się on również ubiegać o kolejny zwrot zapłaconego podatku w wysokości 2/3, co sprawia, że ostatecznie wysokość maltańskiego podatku płaci według efektywnej stawki 4,17 proc.

Ciekawostką jest, że przed wejściem do Unii Europejskiej Malta stosowała wobec wszystkich przedsiębiorców 4-proc. podatek dochodowy, była więc klasycznym rajem podatkowym. Aktualnie wynosi ona 35 proc., ale nie odczują tego ci, którzy wykorzystali wyżej opisaną metodę - zapłacą niemal tyle samo, co przed akcesją.

GAMBIT CYPRYJSKI

Osoba planuje objąć udziały w spółce kapitałowej (będącej podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych) z siedzibą na Cyprze. W zamierzeniu spółka ma wypłacać wnioskodawcy dywidendy z tytułu posiadanych udziałów w polskich spółkach. Osoba ta będzie również pełnić funkcję dyrektora spółki i uzyskiwać z tego tytułu wynagrodzenie. Zgodnie z umową o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartą między Polską i Cyprzem, jak również ustawami podatkowymi, dochód uzyskany przez osobę z tytułu pełnienia funkcji dyrektora w spółce cypryjskiej podlega opodatkowaniu na Cyprze, a nie w Polsce (wpływa natomiast na kwestię ustalania stawki podatkowej). W myśl wspomnianej umowy, Polska dodatkowo jest zobligowana do umożliwienia odliczenia od polskiego podatku płaconego z tytułu uzyskanej dywidendy od spółki cypryjskiej wysokości podatku, jaki mógłby być zapłacony na Cyprze. Tym samym tego rodzaju osoba może od podatku należnego w Polsce odliczyć podatek w wysokości 10 proc. od wypłaconych dywidend.